

สายรุ้ง ดินโคกสูง. 2549. การจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน : กรณีศึกษาหาดชบา ตำบลชบา
อำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี. วิทยานิพนธ์ปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขา
วิชาการ จัดการการท่องเที่ยว บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

[ISBN 974-626-627-6]

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ : ผศ.ดร.ชมพูนุท โมราชาติ, ผศ.นาถฤดี มณีเนตร,
นางสาวกาญจนา ทองทั่ว

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ คือ 1) เพื่อศึกษาการบริหารจัดการการท่องเที่ยวภายใน
ชุมชนบ้านชบา 2) เพื่อศึกษาการท่องเที่ยวโดยชุมชนในทัศนะของชุมชน 3) เพื่อศึกษาการมี
ส่วนร่วมของชาวบ้านในการท่องเที่ยว 4) เพื่อศึกษาประโยชน์และผลกระทบที่เกิดจากการท่องเที่ยว
ภายในชุมชน 5) เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรครวมทั้งข้อเสนอแนะเพื่อเพิ่มศักยภาพในการ
จัดการท่องเที่ยวในชุมชนบ้านชบา โดยศึกษาจากผู้ที่เกี่ยวข้องจำนวน 15 คน วิธีการศึกษาใช้การ
ศึกษาเชิงคุณภาพ การเก็บข้อมูลจากเอกสารและการสังเกต ข้อมูลที่ได้นำมาวิเคราะห์ควบคู่กับ
บริบทและใช้สถิติเชิงพรรณนาประกอบ

ผลการศึกษาพบว่าหลักการจัดการท่องเที่ยวของชาวบ้านชบามีโครงสร้างการบริหารที่ไม่
ซับซ้อนโดยตั้งอยู่บนหลักของความโปร่งใสและยุติธรรมและเปิดโอกาสให้สมาชิกเข้ามามีส่วนร่วม
ในการดำเนินงาน การออกกฎ-กติกา รวมทั้งร่วมรับผลประโยชน์ที่เกิดขึ้น ส่วนการท่องเที่ยวโดย
ชุมชนในทัศนะของชุมชนนั้น ชาวบ้านได้ให้ความสำคัญในด้านการบริหารจัดการที่ต้องมีคณะ
กรรมการที่มาจากการเลือกตั้งโดยชาวบ้านต้องสามารถเข้ามามีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น
และเป็นเจ้าของร่วมกันในแหล่งท่องเที่ยว

การท่องเที่ยวได้สร้างรายได้และอาชีพแก่สมาชิกในชุมชน เสริมสร้างจิตสำนึกของ
ชาวบ้านให้ตระหนักถึงความสำคัญของทรัพยากรและเกิดความสามัคคีในหมู่คณะ ส่วนชุมชนเอง
ก็ได้รับประโยชน์ทางอ้อมจากการท่องเที่ยวในเรื่องของระบบสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐานได้รับการ
พัฒนา แต่อย่างไรก็ตามการท่องเที่ยวก็ได้ส่งผลกระทบต่อชุมชนหลายด้าน อาทิ ส่งผลให้
ค่าครองชีพของชาวบ้านสูงขึ้น รวมทั้งกระทบต่อทรัพยากรสิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรมของชาวบ้าน

สำหรับปัญหาและอุปสรรคในการทำงานของชาวบ้านคือปัญหาที่เกิดจากภัยธรรมชาติซึ่ง
จะเกิดน้ำท่วมทุกปีซึ่งเป็นเรื่องที่ชุมชนจะต้องเผชิญ ชาวบ้านได้ให้ข้อเสนอแนะและแนวโน้มใน
การจัดการท่องเที่ยวชุมชนในอนาคตว่า หากได้รับการส่งเสริมและสนับสนุนจากหน่วยงานราชการ
จะทำให้การจัดการท่องเที่ยวของชุมชนมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

นอกจากนั้นยังพบว่าการท่องเที่ยวภายในชุมชนยังสามารถใช้เป็นเครื่องมือในการพัฒนา
ชุมชนด้านต่าง ๆ อาทิ ชุมชนสามารถพึ่งตนเองและก่อให้เกิดความเข้มแข็งขึ้นภายในชุมชน

ซึ่งถ้าหากชาวบ้านได้รับการส่งเสริมและสนับสนุนจากนักวิชาการ เช่น การส่งเสริมและสนับสนุนให้ชาวบ้านสามารถทำการศึกษาวิเคราะห์ชุมชน เพื่อทางเลือกในการจัดการท่องเที่ยวที่ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดทิศทางของการท่องเที่ยวบนฐานคิดที่ว่าชาวบ้านทุกคนเป็นเจ้าของทรัพยากรและเป็นผู้มีส่วนได้เสียจากการท่องเที่ยว โดยการนำเอาทรัพยากรที่มีอยู่ในท้องถิ่นมาใช้เป็นต้นทุนหรือเป็นปัจจัยในการจัดการท่องเที่ยวอย่างเหมาะสม รวมทั้งมีการพัฒนาศักยภาพของคนในชุมชนให้มีความรู้ความสามารถในการดำเนินงานตั้งแต่การตัดสินใจ การวางแผน การดำเนินงาน การสรุปบทเรียน ตลอดจนคำนึงถึงความสามารถในการรองรับของธรรมชาติ จะทำให้เกิดความยั่งยืนสู่คนรุ่นลูกรุ่นหลานและเกิดประโยชน์ต่อการพัฒนาท้องถิ่นอย่างยั่งยืน

Sairoong Dinkoksung. 2006. **Community-based Tourism : A case study on Had Chaba, Muang District, Ubonratchathani Province.** Master of Business Administration in Tourism Management, Graduate School, Khon Kaen University. [ISBN 974-626-627-6]

Thesis Advisors : Assist.Prof. Dr. Chompunoot Morachat,
Assist.Prof. Natrudee Maneenate, Miss Kanjana Tongtoa

ABSTRACT

The aims of this study were to investigate tourism management in the Chaba Village and the understanding of community-based tourism in the local's point of view. In addition, it was aimed to identify the local people's participation in tourism management and the gained advantages and impacts caused by tourism. Identification of the problems and obstacles in order to enhance the effectiveness of tourism management was also included in the study.

This qualitative study was a case study conducted in Chaba Village using in-depth interview as a research instrument. The sample consisted of 15 key informants. Moreover, document investigation and participatory observation were employed in this study as well. Collected data were analyzed by descriptive methods and village contextual analysis.

The finding of the study indicated that the means or structure of tourism management was not complicated. It was based upon the rules of justice and transparency. In their management all members were able to participate in business operation in terms of regulation establishment and tourism earns.

In relation to the understanding of community-based tourism it was found that villagers centered on tourism committee administration. The committee were their representatives elected by the villagers. However, the villagers themselves were able to directly discuss and propose any ideas and/or comments on any issues related to tourism management in the community.

In terms of income earns, job generation, and the villagers' awareness of tourism resource importance, the finding showed that tourism generated both income and job generation resulting in people's good quality of life. It also encouraged awareness and cooperation in the community. Furthermore, tourism indirectly brought about the development of infrastructure to the village. Additionally, it was also found that community-based tourism could be used as a development tool in the community which leads to community self-dependence and strength. However, tourism had certain effects on the community such as the increase of people's cost of living and the exploitation of nature, environment, and community culture.

With regard to problems and obstacles of tourism management operated by the community, the main problem was a flood that the community had to encounter every year. The villagers suggested that the management of community-based tourism could be operated more effectively if they have better financial support from the government. In addition, the community expected to have support from academics in the study and community analysis and in tourism planning and/or analysis of tourism trends on the basis of community-based notion relating to both participation and

stakeholder aspects. Moreover, the community wanted their involved personnel to be trained to and developed in certain aspects such as planning, performance, and learning analysis. The awareness of carrying capacity of the destination should also been convinced in order to sustainably manage and preserve the tourism resources for the next generations.